

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ
№ 43

На 4 октомври 2016 г. се проведе заседание на Обществения съвет при следния

Д н е в е н р е д:

- 1. Правила за работата на ОС – промени, които са предложени след май 2016 г.**
- 2. Изработване на становище на Обществения съвет по подготовката на изборите до момента.**
- 3. Кръгла маса в Дома на Европа – 10 или 11 октомври 2016 г.**
- 4. Други.**

На заседанието присъстваха: Румяна Дечева – председател, Надежда Гологанова – заместник-председател, Дончо Пачиков – заместник-председател, и от членовете – Божидар Василев.

В заседанието взе участие Александър Димитров – избран експерт и докторант с тема „Избори и демокрация“.

От Централната изборителна комисия присъства госпожа Таня Цанева.

Заседанието бе открито в 15,15 ч. и ръководено от госпожа Румяна Дечева – председател на Обществения съвет.

* * *

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Обявявам днешното за открито.

Имайки предвид, че сме в много намален състав, предлагам да съкратим дневния ред. Това, което имаме да си разказваме, за това, което е била дейността ни практически, сме си го разказали помежду ни.

Господин Пачиков, в този смисъл искам да предложа вместо да се занимаваме с изминалата дейност през седмиците, да ни кажеш каква е възможността за организиране на това събитие ...

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Изпратих писмо.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Четох го. В петък ми го изпрати.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Времето много напредна.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Трябва да видим за кои дати те имат възможност, защото ние не можем да им кажем... *(Реплика от господин Пачиков.)*

Лошото е, че когато влезем в предизборна кампания, което става след два дни, оттам нататък много от нещата, които можем да кажем, зависят. Ние никога няма да знаем какво е казал някой от кандидатите предния ден.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Предлагам да го отложим засега, да сметнем една седмица балотаж или седмица след балотажа.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Е поне седмица или десет дни.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз очаквам, че след това ще имаме време.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Никой след изборите няма да се занимава с нас. Хайде да сме наясно със себе си.

За мен беше важно неправителствени организации – не само ние, но и други хора, които се интересуват от изборите, да имат една трибуна, осигурена от нас, всеки да си каже притесненията по повод на подготовката за провеждане на изборите и т.н. За мен е много важно да се повдигнат няколко въпроса.

Всъщност основният въпрос е, че кампанията много изчерня преди да е започнала. На мен ми се струва, както чета и това, което госпожа Цонева публикува, че всъщност ние вместо дебати, където се противопоставят политики и визия за бъдещето, отиваме на някакво сравнение на CD-та или кой знае какво, което изцяло измества и вниманието от въпросите на референдума, които просто инициативни комитети ще ни лобират „за“ и „против“ трите въпроса, без някой да има ангажимент да информира, независимо интересите декларирани от инициативните комитети възможностите. Ние ще отидем на избори и на референдум практически с едни нагласи, определени във всичко, но не и информационна кампания. Хората ще знаят, че ще трябва да гласуват с „V“ или с кръстче...

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Няма да има такава опасност. Всъщност аз точно това исках да кажа. Това го говорим една година, но да не е две. Сега по същия начин. Кой знае какви още неща?! Аз вече не знам какво да очакваме.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да се разберем така. Ние без необходимост от следващо заседание да проверим какви са възможностите на Дома на Европа за организиране на събитие там. Ще се разберем, ще изпратим по имейл...

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ще изпратим писмо и ако кажат, че има...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, да кажат на коя дата и тогава ще зададем конкретно въпроса към колегите: За тази дата имате ли желание да декларирате нещо или да информирате за нещо обществеността? *(В залата влиза госпожа Таня Цанева от Централната изборителна комисия.)*

Здравейте, радваме се, че сте с нас!

Искаме да изчистим всичко, което е останало от периода на почивките и преди тях.

Залата на Дома на Европа е свободна. Могат да ни я предоставят на 10-и или на 11 октомври 2016 г. и то точно с оглед на

това, че нашите теми са изборни и, ако имаме желание за някакви анализи, декларации и на 10-и, и на 11-и.

Ако нещо вървим около дата, то би била датата, в която обикновено – 11 октомври 2016 г.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Колко часа?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: От 13,30 ч., но ние можем да я заявим от 14,00 ч.

Стана дума за предоставяне на допълнителна информация за наблюденията ни по подготовката на изборите. Естествено извън всички онова, което може да се третира като кампания, без да засягаме въпроса за кампанията, всичко останало, което в момента...

ТАНЯ ЦАНЕВА: Тя и кампанията вече ще е започнала.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В смисъл ние не може да я пипаме нея, защото не ни е това в предмета на дейност.

Това ще го изпратя по-късно като информация до всички и ще прозвъня по телефоните.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Запознахте ли се с нашите решения за медийните пакети.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, знаем за медийните пакети. Вие приемате за медии само националните, а останалите?

ТАНЯ ЦАНЕВА: С национален и печатни издания с национален тираж, каквото и да значи това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние се опитахме да го разберем и поне от нашите организации Вие вече имате едно приготвено писъмце, но това е вече в частен разговор. Иначе, като Обществен съвет след малко предлагам – не знам колко от нас са чели това решение и дали ... *(Шум и реплики.)*

Искам само да Ви помоля да свършим с тези неща. Преди да стигнем до истинските неща, които са около изборите, да Ви представя Александър Димитров – експерт по изборите, в случая като наблюдател, прави си докторантура по темата.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: На Антоанета Цонева пратихте ли ги?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: На никого не сме прашали.
(Уточнение между членовете на комисията.)

Нещото, което предлагам по това старо Решение от 2 юни 2016 г., за да може все пак и на нашите заседания да присъстват и хора, които са извън постоянното присъствие, една нова точка 3.2. – „С решение на Обществения съвет в работата на заседанието му могат да участват като експерти с право на съвещателен глас лица и представители на други организации, изявили интерес и доказали опит в областта на изборното законодателство, наблюдението и провеждането на избори и/или национални или местни референдуми у нас и в чужбина“.

Без „постоянно членство“, без ...

ТАНЯ ЦАНЕВА: Но „съвещателен глас“ ви обвързва. Помислете дали да го оставите. Защото примерно Вие каните вицепремиер.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Той не е със съвещателен глас.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, категорично не е.

ТАНЯ ЦАНЕВА: С това „съвещателен глас“ просто се обвързвате. Вие можете да каните всякакви експерти.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Този „съвещателен глас“, когато го четох, ми подразни очите. Нещото, което е моята цел и което е моето искрено желание, онези хора, които ние поканим, да не ги поканим само еднократно – за отделно заседание, а да нарочим 4, 5, 7 човека, които, когато са в България, те няма да участват, тъй като предимно не са в България, но когато са тук, да можем да използваме тяхната експертиза.

Ако решението звучи като: „С решение на Обществения съвет в работата на заседанието му могат да участват ...“ ние тези хора, въз основа на тази точка – защото ние по принцип наистина можем да каним хора. Но е различно, когато някой е поканен само веднъж, както е случая с колегата в момента, и е различно, когато можем да се позовем на т. 3.2. например и да кажем, когато ги каним

в личен разговор: „Ние въз основа на т. 3.2. Ви каним и Ви молим да се съгласите и когато имате възможност“... - да поискаме за тях постоянен пропуск и когато са тук, в България, да участват в нашите заседания.

Защото аз съм убедена, че и Вие ще получавате повече информация и повече експертиза чрез нашата дейност, а и ние малко ще се активизираме от наша страна, понеже едни 10 човека, които си говорим постоянно едно и също нещо, които много от решенията знаеш, че не минават от никъде на никъде и ние се изчерпваме. Докато това би било свежа плът.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, но вие можете да го направите и под друга форма. Да си вземете такова решение, че примерно по време на кампанията или еди-какво вие ще работите много тясно с еди си какви експерти, които дори да упоменете, което ще означава, че в този определен срок от време вие ще работите с тях. Ще си сътрудничите взаимно или както прецените ще го направите.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Като решение на Обществения съвет, а не като решение на комисията.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз имам желание в Правилника да имаме точка, за да може въз основа на нея да извадим списъка.

Предложението ми е т. 3.3. да отпадне, където отиват асоциираните членове, съвещателния глас и т.н. (*Госпожа Надежда Гологанова прави уточнение извън протокола.*)

Предлагам да поправим този текст по начина, по който в момента го имаме, да го внесем в ЦИК при първа възможност, за да може ЦИК да се произнесе и ако има притеснение около думата „референдум“ ...

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: А защо трябва да пише „референдум“?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Защото имаме две или три организации в България, които се занимават единствено с референдуми.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Ние ще говорим за дейността на Обществения съвет.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: То дали е „референдуми“ или „избори“, ние говорим за дейността на Обществения съвет, нали така?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Става дума какъв вид експерти каним.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Напишете само „експерти“.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: „Експерти за дейността на Обществения съвет“, а той каква дейност ще провежда ...

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В областта на изборното законодателство.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Но ние искаме освен законодателство и практики, понеже някои не са експерти в законодателството, а са просто експерти в други ...

Ще го направим. Като го променят, ние просто ще се съгласим с промяната, за да можем просто да издадем този експертен състав.

Оттук нататък започваме да си говорим за истински избори.

Разбрахме се, че протокола от миналото заседание няма да го подписваме днес. Ще го погледнем и до два дни ще го изпратим на госпожа Станкова, ако имаме бележки.

Ще ви прочета нова точка 3.2.:

„С решение на Обществения съвет в работата на заседанието му могат да участват като експерти лица и представители на други организации, изявили интерес и доказали опит в областта на изборното законодателство, наблюдението и провеждането на избори и/или национални или местни референдуми у нас и в чужбина“.

Молим ЦИК да утвърди с решение извършените промени в текста, след което да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията в секцията „Обществен съвет“.

Това ще го коригираме и ще го внесем с днешна дата.

Миналия път на заседанието изчетохме вашата хронограма и горе-долу сме се ориентирали, всъщност от там дойде идеята за становището за този етап на подготовката, имайки предвид какво сте приключили и какво предстои оттук нататък като основни дати да извършвате като ваша дейност.

Да ни кажете има ли нещо, с което ние бихме могли да Ви бъдем полезни.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Като конкретика и като дати, за съжаление, не знаех, че ще има такъв дебат. Но това, което е по хронограмата.

Всъщност днес изтича срокът за регистрация на кандидатските листи за президент и вицепрезидент и инициативни комитети.

По отношение на съдействие от Обществения съвет аз съм убедена, че сигурно има какво да ни дадете и да почерпим и от Вас опит, но ще обхвана как мисля, че Вие ще се съгласите най-вече в сферата на разяснителната кампания. Просто по този въпрос да говорите с госпожа Росица Матева, която е ръководител на групата по разяснителната кампания. Може да дадете някои идеи. Сега започваме разработване на клипове и всички тези материали в тази насока. Не съм достатъчно в час в тази материя. Мисля, че е най-добре директно с нея да разговаряте.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Доколкото знам, Вие сега ще имате заседание?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Заседанието ще е от 16,30 ч.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: А един уточняващ въпрос. Ние през предишните избори от страна на Обществения съвет винаги разглеждаме информационната кампания малко по-широко. Всичките ни организации и членове на Обществения съвет, които редовно участват в дейността, считаме, че информационната кампания трябва да има и елементи на гражданско образование, а не единствено технически аспекти на начина и формата на гласуване. За тези избори няма промяна, нали? Централната избирателна

комисия продължава информационната кампания единствено как се гласува, кога се гласува, кой има право, къде има право?

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: За секциите в чужбина, може би, ако господин Стефан Манов се включеше?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Господин Манов го няма. Секциите в чужбина вече са приключили.

ТАНЯ ЦАНЕВА: За секциите в чужбина нещата вървят добре. Добра е програмата, трябва първо да се регистрират. В това отношение нямаме оплаквания.

Другото, с което също мисля, че можете да бъдете полезни на Централната изборителна комисия, което скоро ще започне, това е по Ваш своеобразен мониторинг на медийните пакети и на тяхното изпълнение. Там са интересни сферата и изпълнението, и какво е Вашето виждане. Това ще бъде от голяма полза и на Централната изборителна комисия, пък и на обществото – да не звучи като клише.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Страхотна тема. *(Госпожа Делчева запознава присъстващите от Обществения съвет извън протокола.)*

Ако искате, това, което мога да Ви предложа, е това, което са ми написали, да го споделя с всички и вместо да бъде от името на организация, която от организациите – членове, има желание да го подкрепи – да го подкрепи, за да не става от определена организация, а от повече?

Приемаме, че приехме да внесем този текст.

Приемате ли да имаме становище по въпроса за медийните пакети или считате, че това не е ...

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Естествено, че имаме. Това са обществени прояви. Ние, ако нямаме, какъв Обществен съвет сме в края на краищата?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Добре.

Аз поемам ангажимента утре до обяд най-късно да Ви изпратя становището, което е изработено, за да може всяка една от организациите да го погледне, да внесе предложение и да го

изработим като едно съвместно становище и да го изпратим вече до когото съвместно решим.

Приемаме за информация предложението от госпожа Таня Цанева да се свържем с госпожа Матева за информационната кампания.

Има ли някоя от нашите организации да има по-специфичен интерес?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз съм депозирал някаква разработка. Ако смятате, че можем да коментираме, след като свършите?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Ние започваме в 16,30 ч. (*Уточнение между членовете на Обществения съвет.*)

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Предлагам да упълномоощим господин Дончо Пачиков от името на Обществения съвет. И без това неговите предложения бяха най-пълни. Практически да упълномоощим господин Пачиков и госпожа Гологанова и госпожа Надежда Гологанова, тъй като в най-детайлен вид бяхте разработили предложенията.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Нали имат заседание? Затова нека да свършим дневния ред.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Междуременно няма проблем. Ние по принцип така сме си говорили. По което Ви трябва някаква информация този член от Централната изборителна комисия, който работи в тази област ...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Единственият въпрос за становището имам желание да се разберем, понеже все пак сме четири организации. Имаме вече няколко точки от ..., което ни прави и пет. Имаме приоритетите на госпожа Антоанета Цанева, с което са 6 организации, и можем да видим според нашите организации кои са важните аспекти. Дали ще бъде за това събитие в Дома на Европа или ще бъде просто като нещо, което ние ще разработим и ще изпратим до медии и до други организации, остава тук да се уточним.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: това, което ще изпратите утре ...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това, което ще изпратя утре – в момента, в който сме съгласни. За мен е важно, когато решението е взето, колкото може по-бързо да реагираме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Който има предложения, да ги изпрати в рамките на 24 часа.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Какво предвиждате?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: За медийните пакети – в рамките на 24 часа след изпращане, който иска, да се присъедини.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Понеже стана дума за Дома на Европа.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: За становище.

Най-общо, всяка една от организациите има идея какво и докъде е стигнала и с кое сме удовлетворени от процеса и с кое – не. До момента това, което господин Стоил Стоилов миналата седмица каза, че е основно от негова гледна точка, е липсата на гражданска информираност по основните въпроси на референдума. Счита, че в доста кампании хората се информират без да имат солидна база, да могат да анализират сами и да са готови за информирано решение.

В моята организация ние имаме по-таква – от „а“, „б“, „в“, „г“, „д“ ..., цялостния процес, всичките проблеми, които продължаваме да наблюдаваме – прекомерната натовареност на ЦИК в много кратък период и неравномерното разпределение на ангажиментите, въпреки че сте постоянно действаща комисия; избирателните списъци; късната промяна на законодателството и доста кампанийната промяна в законодателството, в което ние, поне като организация, не виждаме никаква философия, която да го подобрява, а по-скоро променяме парчета ...

ТАНЯ ЦАНЕВА: А формата?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Форматът е да бъде текст, който да е максимално 3 стр., който в устен вид – дали ще бъде на това събитие в Дома на Европа или където и да било другаде, да бъде изложено от всяка една организация, която застава зад определен текст, и да бъде кратичко написано, което ще бъде изпратено до Вас, до Народното събрание – всички тези, които касае.

ТАНЯ ЦАНЕВА: А те са от тип „Кръгла маса“?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, тип „Кръгла маса“, като ние няма да засягаме нищо от онова, тъй като все пак имаме предвид, че сме в периода на политическата кампания, ще избягваме всички онези въпроси, които ... Ще се стремим да бъде чисто, експертно по въпроси, които са най-широк обществен интерес, без да влизаме в нищо, в което и да е на една или друга политическа сила, за да не го изкривяваме.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Кога са датите?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: 10-ти или 11 октомври 2016 г.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз за първи път го чувам.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние чакахме много дълго време отговор от Дома на Европа дали ще ни дадат ден, защото все пак всички са притеснени около това, че някакви хора искат да обсъждат изборите, а толкова много хора ги обсъждат по цял ден. Докато стане ясно кои сме ние, от къде сме и т.н.

Това е формата ни, по-скоро като дискуссионно, информационно събитие, а становището ще бъде онова, по което всички организации и членове на Обществения съвет се организираме. Това, за което всички сме съгласни.

Онова, за което знаем, че сме съгласни, е, че късно бяха направени промени в Закона. Не беше направено необходимото с тези промени, така че да се разтовари дейността на Централната избирателна комисия и да бъде по-лесна Вашата работа. Считаме, че изборите ще бъдат изключително трудни и съчетанието с референдума.

Други такива въпроси, които сме дискутирали и по които се обединяваме, е, че това, че трите въпроса ...

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Тоест това не са въпроси, това са теми.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това са теми и по всяка една от тях ще видим обединяваме ли се около нещо или не и само ще

извадим в становището онези теми, по които всички сме единомишленици. Онези, по които нямаме общо мнение, просто ...

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Като някакъв меморандум след дискусията.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

И както в предишното, всяка една от организациите, която се съгласи – там ще бъде споменато, че организациите се съгласяват, имат „особено мнение“ по някои въпроси или въобще не се присъединяват.

Между другото, това не го обсъждаме за първи път ...

ТАНЯ ЦАНЕВА: Наблюдатели ще обсъждате ли?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Разбира се, че ще обсъждаме наблюдатели. Още повече, че като погледнах, в един момент малко останаха наблюдателските организации с някои от промените.

Това е една от темите и то е изписано.

Идеята е да го съберем, че ние също, както паралелно с промените в законодателството, имаме доста решения, които са разхвърляни в многото стенограми, а това е една възможност да ги извадим, да ги синтезираме, за да бъде по-ясно какво е становището ни.

Тъй като след малко господин Александър Димитров ще си тръгне, искам да му предоставим няколко минути, за да ни каже какво е правил с избори и да се запознаем с още един човек, който, докато пише докторантура на тема „Избори“, пък може да ни стане един ...

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Може ли да чуя темата?

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: „Изборни нарушения 2011-2016 г.“

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не става за дисертация. Няма ново.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Мислите, че няма нищо ново?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Кое е новото във Вашата дисертация?

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Защото не се вижда къде е новият момент. Една дисертация трябва да съдържа нещо ново. (*Шум и реплики, весело оживление.*)

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Нека да го оставим да ни разкаже преди да избяга, защото след малко ще си тръгне без да ни разкаже за работата.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Не претендирам да е актуално, а то е много актуално, защото така, като гледам, деградираме в това отношение.

Накратко мотивацията за цялата тази работа стана по много интересен начин. На изборите през 2011 г. ми откраднаха гласа. Странното беше, че бях ... юрист и тогава си зададох въпроса: Честни ли са изборите в България? И така и така мислех да си карам и да се занимавам професионално с това, основно с предизборни кампании, стратегии и т.н., включително и теренна работа – сблъсквал съм се доста често, и реших докторската ми дисертация да бъде на тази тема. Като се разрових, вече започнах да откривам едни такива странни неща...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Като например 90% поправени протоколи в последните избори.

39:20 АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: До там чак не стигнах, но до сега примерно едно от нещата, силно казано, не мога да го кажа, но най-големия сив сектор в България е в политиката. Признавам, че аз съм работил легално, всичко, но всичко се е плащало под масата – на мен, на застъпниците, на координаторите по офиси. (*Уточнение между членовете на Обществения съвет.*)

Преди две години със съпругата ми мислехме да напуснем страната, но си казахме, че ако ще е така, по-добре да отидем другаде, за да разсеем процента. От друга страна казахме си, че ако останем тук, трябва да приемем, че средата е такава. Така е, адекватни сме на средата.

Основният проблем е с източниците. В България се говори много и ако кажеш нещо по-така ... Тоест това ми е основният

проблем. Надявам се това, което пиша да помогне на някой в средата, включително последната глава от работата ще отдели за някакви възможности за промени в изборното законодателство. Надявам се с малко нещо да допринеса.

Досега не съм идвам на заседание на Обществения съвет. Интересно ми е как е работата. Пак казвам, аз съм от другата страна. Понякога пиша стратегии, понякога материали – както се получи. Това е за мен.

Ако тръгна да разказвам детайли, няма да стигне времето. Поне три часа ще си говорим. Има много стресиращи неща.

Вероятно знаете, че в България практиката е такава – да се правят къщи на депутати. Това са неща, които излизат от медиите. Има случаи на действащи кметове в деня за размисъл да им разбиват къщите. В случая има си натиск и то натиск от страна на държавата, но това няма да го прочетете никъде.

Купуването на гласове, според мен, не е на-големият проблем. Проблемът е на силната политическа партия. Голяма част са в сивата сфера.

Какво значи „сива сфера“? Сива сфера – аз досега не съм видял застъпник, който да работи без пари. Ако сравните регистрираните застъпници с ... ще видите, че не е точно ... Едни пари са платени под масата. Това е за всичко.

Ако вземем рекламните материали. Пари могат да се скрият под всичко, но въпросът е: Откъде идват тези пари?

Едното са фирми. Проблемът не е във фирмите. Проблемът е, че там съвсем спокойно могат да се слоят пари от контрабанда, от проституция, наркотрафик и т.н.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Пишейки по тази тема, предполагам, че за него ще е интересно да съпостави с международната практика.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Това е задължително.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Защото всичко това, което казвате, важи за Щатите, важи за Европа.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Там проблемът е различен.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: България не е изолирана страна.

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Цяла Източна Европа има подобни проблеми. Тоест ние имаме едни проблеми, но основните проблеми са за концентриране на ... (*Уточнение между членовете на Обществения съвет.*)

Всичко зависи от работата на съдебната система.

При нас проблемът по време на избори не е там, където най-много се атакува. Медийният закон е строго контролиран по време на кампания и съдебната система.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много ти благодарим.

Ние, като Обществен съвет, ако човек погледне с какво сме се занимавали, тъй като ние също сме граждански организации, на които никой не плаща, тук няма нито сиво, нито нищо. Благодарение на Централната изборителна комисия все пак имаме възможност да използваме тези луксозни помещения със стенограф.

Онова, което сме се опитали да направим като цяло до момента, е да намерим една тема, един аспект, който с отваряне, с повече дискусия, с повече обществен контрол би могло да доведе до положителна промяна.

Една от темите ни в миналото бяха неброените бюлетини. Аз лично, като човек, работещ в най-различни страни, не мога да разбера защо с една и съща бюлетина в Косово имат 4% невалидни бюлетини, а имаме общини – става дума общински избори в Косово с пет преференции, общински избори в България със същите тези листи – пропорционални, за общинските съвети, в Косово има масово между 1,5 и 2,5%, максимум в някои селски общини има 4% невалидни бюлетини, ние стигаме до 27% невалидни бюлетини.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Повече.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз си спомням до 27%.

Онова, което ние искахме, е да се отворят тези чували. Защото докато не видим откъде идва проблема, няма да може и ние като организация, като наблюдатели да предложим решение. Но подозираме, че има някои нередовни практики, които, за съжаление.

За да стигнем до там, да видим какво е нередовното в тези практики, трябва да има ...

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Мога да Ви кажа всичките.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние за някои се досещаме, но нали, за да можем да отидем до съда...

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Ще Ви дам пример за моя глас. Писал съм до президента, до омбудсмана, до главния прокурор, до съда. Моят чувал не беше отворен, при положение че съм казал къде е грешката, имал съм и застъпник в секцията. Просто са сменили протокола. Знаем ги всички.

При машинното гласуване ще се избегне това. (*Уточнение между членовете на Обществения съвет извън протокола.*)

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Друг проблем за нашите организации е, че в нашата страна, за разлика от други европейски страни, предимно от западната част на Европа, все още ние нямаме достатъчни гаранции за оспорване. В момента, в който секционната избирателна комисия предаде протокола ние по-нататък нищо не можем да правим.

Миналата година бях в Австрия на техните общински избори, които бяха седмица преди нашите. Във Виена в момента, в който гласоподавател, след като вижда резултатите, след като излизат също като тук – час и половина след като е затворена секцията и излезе, поиска преброяване. Никой не го попита: Вие кой сте? Не му поиска личната карта, не искаше дори дали е от тази секция или някъде другаде ...

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: А как разбраха, че е гласувал?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Той каза: „Аз съм гласоподавател“ и си държи личната карта в ръцете. Вижда се, че е национална карта от Австрия, но никой не иска да му запише името, да разбере дали точно е в тази секция. Поискано повторно преброяване на бюлетините като каза, че има съмнение, защото, според него, той с неговото семейство и други хора, би трябвало да са повече гласове в тази секция.

Наистина, преброиха, извиниха се, казаха, че е имало грешка и излезе различен резултат. И наистина грешката беше техническа. Защото, когато се получи грешка, там става като разследване вече. Установява се, че на едно листче, където са писали за различните, просто едно от малките листчета, на което са си помагали за записване, не е било включено. Тези лица повече не могат да бъдат в такива комисии, защото никога не се знае – не може да се докаже, че е преднамерено. Въпреки че този резултат би излязъл на следващото ниво и те би трябвало да проверят откъде идва тази разлика, тоест не може да се заведе. Но тук, при нас, гласоподавател нищо не може да предизвика.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да, смята се, че няма никакво право.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз виждам, че ми няма гласът ...

ТАНЯ ЦАНЕВА: Извинявам се, но тъй като от 16,30 ч. имаме заседание, а трябва да пиша и решения, ще тръгвам.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Госпожо Цанева, много Ви благодарим. В момента, в който имаме проблеми с нарушения, винаги ще Ви каним.

Колеги, предлагам да закрияем днешното заседание на Обществения съвет.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 16,15 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Мая Станкова